

Lidská práva a povinnosti

- lidé jsou si rovni ve svých právech (na život, svobodu, držení majetku...)
- lidská práva jsou v ČR zakotvená v ústave (listina základních práv a svobod)
- některé skupiny (např. děti) mají nárok na vyšší ochranu (úmluva o právech dítěte)
- práva jednoho nesmí porušovat práva jiných
- porušování práv brání zákony, jejich porušení je možné trestat na základě rozhodnutí soudu

Majetek a jeho vlastnictví

- náš majetek tvoří věci, které nám patří
- umožňují nám zajišťovat životní potřeby
- majetek může patřit osobám i jejich skupinám (soukromé vlastnictví) nebo obcím a státu (veřejné vlastnictví)
- mezi majetek řadíme i peníze, za které lze majetek pořizovat
- peníze získáváme jako mzdu (plat) za práci nebo jako zisk (např. z podnikání)
- existují věci, které se koupit nedají (zážitky, čas, pocity, jiný člověk)

Co je kultura

- kulturu tvoří vše, co člověk vytvořil (průběžně se obohacuje)
- jednotlivá společnosti (národy, státy, lidé se stejnými zájmy) tvoří vlastní kultury, které se prolínají a obohacují
- součástí kultury je i umění
- pokud kultura ovlivňuje velké množství lidí, říkáme jí masová (například přes media, internet...)
- díla trvalé hodnoty (kulturní památky) je třeba chránit pro další generace

Lidé a země

- lidé svým chováním ovlivňují okolí, pokud svým chováním způsobí problémy, které se týkají celého světa, říkáme jim globální
- mezi problémy životního prostředí patří znečišťování, poškozování krajiny, odpad nebo oteplování
- mezi společenské (mezilidské) problémy patří přelidnění, chudoba, války nebo globální přesídlování
- některé problémy vyžadují mezinárodní spolupráci, s jinými můžeme pomoci sami (odpovědným chováním)